

Brüssel, 22.6.2022
COM(2022) 304 final

ANNEXES 1 to 7

LISAD

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus

looduse taastamise kohta

{SEC(2022) 256 final} - {SWD(2022) 167 final} - {SWD(2022) 168 final}

ILISA

MAISMAA-, RANNIKU- JA MAGEVEEÖKOSÜSTEEMID – ARTIKLI 4 LÕIGETES 1 JA 2 OSUTATUD ELUPAIGATÜÜBID JA ELUPAIGATÜÜPIDE RÜHMAD

Alljärgnev loetelu hõlmab kõiki direktiivi 92/43/EMÜ I lisa loetletud maismaa-, ranniku- ja magevee-elupaigatüüpe, millele on osutatud artikli 4 lõigetes 1 ja 2, samuti kuut nende elupaigatüüpide rühma, nimelt 1) märgalaid (rannikul ja sisemaal), 2) rohumaid ja muid karjatatavaid elupaiku, 3) jõe-, järve-, lammi- ja kaldaelupaiku, 4) metsi, 5) stepi-, nõmme- ja võserikuelupaiku ning 6) paljandi- ja luuteelupaiku.

1. 1. RÜHM: MÄRGALAD (RANNIKUL JA SISEMAAL)

Elupaigatüübi kood nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisa	Elupaigatüübi nimetus nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisa
Rannikud ja soolakud	
1130	Jõgede lehtersuudmed
1140	Mõõnaga paljanduvad mudased ja liivased laugmadalikud
1150	Rannikulõukad
1310	Soolarohu (<i>Salicornia</i>) jt üheaastaste taimedega mudased ja liivased rannikud
1320	<i>Spartinion maritimae</i> kooslustega alad
1330	Atlantilised sooldunud rannaniidud <i>Glauco-Pucinellietalia</i> kooslustega
1340	Sisemaa sooldunud niidud
1410	Vahemerelised sooldunud niidud <i>Juncetalia maritimi</i> kooslustega
1420	Vahemerelised ja termo-atlantilised soolalembesed võserikud <i>Sarcocornetea fruticosi</i> kooslustega
1530	Pannoonia sooldunud stepid ja märgalad
1650	Läänemere kesk- ja põhjaosa kitsad abajad
Märjad nõmmed ja sooniidud	
4010	Soo-eerikaga (<i>Erica tetralix</i>) põhjaatlantilised märjad nõmmed

4020	Ripsmelise (<i>Erica ciliaris</i>) ja soo-eerikaga (<i>Erica tetralix</i>) atlantilised parasvöötme märjad nõmmed
6460	Troodose sooniidud
Sood ja rabad	
7110	Looduslikus seisundis rabad
7120	Inimtegevusest rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad
7130	Vaipsood
7140	Siirdesood ja õõtsiksood
7150	Nokkheinakooslused (<i>Rhynchosporion</i>)
7160	Fennoskandia mineraaliderikkad allikad ja allikasood
7210	Lääne-mõõkrohu (<i>Cladium mariscus</i>) ja raudtarna (<i>Caricion davallianae</i>) kooslustega lubjarikkad madalsood
7220	Nõrglubja lasundit moodustavad allikad (<i>Cratoneurion</i> 'i kooslused)
7230	Aluselised madalsood
7240	Alpiinsed <i>Caricion bicoloris-atrofuscae</i> esikkooslused
7310	Aabasood
7320	Palsasood
Märjad metsad	
9080	Fennoskandia madalsoo- ja lodumetsad
91D0	Siirdesoo- ja rabametsad

2. 2. RÜHM: ROHUMAAD JA MUUD KARJATATAVAD ELUPAIGAD

Elupaigatüübi kood nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas	Elupaigatüübi nimetus nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas
Rannikud ja lited	
1630	Läänemere kesk- ja põhjaosa rannaniidud
21A0	Matšeerid
Nõmmed ja võserikud	
4030	Euroopa kuivad nõmmed
4040	Laiuva eerikaga (<i>Erica vagans</i>) kuivad atlantilised rannikunõmmed
4090	Astelhernega mägivahemerelised endeemsed nõmmed
5130	Hariliku kadaka (<i>Juniperus communis</i>) kooslused nõmmedel või karbonaatse mullaga rohumaadel
8240	Paepaljandid
Rohumaad	
6110	<i>Alyso-Sedion albi</i> kooslustega kaljurohumaad lubjarikkal või aluselisel mullal
6120	Kuivad liivased rohumaad lubjarikkal mullal
6130	<i>Violetalia calaminariae</i> kooslustega rohumaad raskemetalliderikkal mullal
6140	Siil-aruheinaga (<i>Festuca eskia</i>) rohumaad Pürenee poolsaarel ränirikkal mullal
6150	Alpiinsed ja boreaalsed rohumaad ränirikkal mullal
6160	<i>Festuca indigesta</i> mägirohumaad Pürenee poolsaarel
6170	Alpiinsed ja lähisalpiinsed rohumaad lubjarikkal mullal
6180	Makaroneesia parasniisked rohumaad

6190	Pannoonia kaljurohumaad (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)
6210	<i>Festuco-Brometalia</i> kooslustega poollooduslikud kuivad rohumaad ja põõsastikud lubjarikkal mullal
6220	<i>Thero-Brachypodietea</i> kooslustega kõrreliste ja üheaastaste rohunditega ebastepid
6230	Jussheinaga (<i>Nardus</i>) liigirikkad mäestikurohumaad ränirikkal mullal (Mandri-Euroopa eelmäestikes)
6240	Lähis-Pannoonia stepistunud rohumaad
6250	Pannoonia stepistunud rohumaad lössil
6260	Pannoonia liivastepid
6270	Fennoskandia madalike liigirikkad arurohumaad
6280	Põhjamaised lood ja eelkambriumi karbonaatsed silekaljud
62A0	Idapoolsed lähisvahemerelised kuivad rohumaad (<i>Scorzoneratalia villosae</i>)
62B0	Küprose serpentiinrohumaad
62C0	Pontose-Sarmaatia stepid
62D0	Möösia mägirohumaad happelisel mullal
6410	Sinihelmikaniidud (<i>Molinion caeruleae</i> kooslused) lubjarikkal või turvastunud mullal või savikatel mudasetetel
6420	Vahemerelised kõrgrohustud ja kõrkjastikud (<i>Molinio-Holoschoenion</i> 'i kooslused)
6510	Aas-rebasesaba (<i>Alopecurus pratensis</i>) ja ürt-punanupuga (<i>Sanguisorba officinalis</i>) madalikuniidud
6520	Mäginiidud
Deesad ja puisniidud	
6310	Igihaljaste tammedega (<i>Quercus</i> spp.) deesad
6530	Fennoskandia puisniidud
9070	Fennoskandia puiskarjamaad

3. 3. RÜHM: JÕE-, JÄRVE-, LAMMI- JA KALDAELUPAIGAD

Elupaigatüübi kood nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas	Elupaigatüübi nimetus nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas
Jõed ja järved	
3110	Liivatasandike mineraalidevaesed vähetoitelised veekogud <i>Littorelletalia uniflorae</i> kooslustega
3120	Lahnarohu (<i>Isoetes</i> spp.) liikidega mineraalidevaesed vähetoitelised veekogud, peamiselt liivmuldadel Vahemere maade lääneosas
3130	<i>Littorelletea uniflorae</i> ja/või <i>Isoëto-Nanojuncetea</i> kooslustega vähe- kuni kesktoitelised seisuveekogud
3140	Bentiliste mändvetikakooslustega (<i>Chara</i> spp.) kalgiveelised vähe- kuni kesktoitelised veekogud
3150	Penikeele- ja kilbukakooslustega (<i>Magnopotamion</i> ja <i>Hydrocharition</i>) looduslikult rohketoitelised järved
3160	Looduslikult huumustoitelised järved ja järvikud
3170	Vahemerelised ajutised väikeveekogud
3180	Turlokid
3190	Kipsi karstijärved
31A0	Lootose kasvualad Transilvaania kuumaveeallikatel
3210	Fennoskandia looduslikud jõed
3220	Mägijõed ja nende kaldarohustu
3230	Euroopa mürikaariaga (<i>Myricaria germanica</i>) mägijõed ja nende kallaste puistaimestu
3240	Halli pajuga (<i>Salix elaeagnos</i>) mägijõed ja nende kallaste puistaimestu
3250	Püsivoolulised vahemerelised jõed, kus kasvab kollane sarvmagun (<i>Glaucium flavum</i>)
3260	Tasandikel ja mäestike jalameil voolavad jõed <i>Ranunculion fluitantis</i> 'e ja <i>Callitricho-Batrachion</i> 'i kooslustega
3270	<i>Chenopodium rubri</i> p.p. ja <i>Bidention</i> p.p. kooslustega mudakaldased jõed

3280	<i>Paspalo-Agrostidion</i> 'i kooslustega püsivoolulised vahemerelised jõed ning pajudest (<i>Salix</i>) ja hõbepaplist (<i>Populus alba</i>) „rippkardinad“
3290	<i>Paspalo-Agrostidion</i> 'i kooslustega ajutise vooluga vahemerelised jõed
32A0	Karstijõgede tufikaskaadid Dinaari mäestikus
Lamminiidud	
6430	Niiskuslembesed serva-kõrgrohustud tasandikel ja mäestikes alpiinse vööndini
6440	<i>Cnidion dubii</i> kooslustega lamminiidud jõeorgudes
6450	Põhjamaised lamminiidud
6540	Lähisvahemerelised rohumaad (<i>Molinio-Hordeion secalini</i> kooslused)
Lammi-/kaldametsad	
9160	<i>Carpinion betuli</i> kooslustega lähisatlantilised ja Kesk-Euroopa tammikud või tamme-valgepöõgi metsad
91E0	Sanglepa (<i>Alnus glutinosa</i>) ja hariliku saarega (<i>Fraxinus excelsior</i>) lammimetsad (<i>Alno-Padion</i> 'i, <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i> kooslused)
91F0	Hariliku tamme (<i>Quercus robur</i>), künnapuu (<i>Ulmus laevis</i>) ja põldjalaka (<i>Ulmus minor</i>), hariliku saare (<i>Fraxinus excelsior</i>) või ahtalehise saarega (<i>Fraxinus angustifolia</i>) lammi-segametsad suurte jõgede kaldavallidel (<i>Ulmenion minoris</i> 'e kooslused)
92A0	Hõberemmelga (<i>Salix alba</i>) ja hõbepapli (<i>Populus alba</i>) galeriimetsad
92B0	Pontose rododendroni (<i>Rhododendron ponticum</i>), pajude (<i>Salix</i>) ja muude liikidega ajutiste vooluveekogude kaldakooslused Vahemeremaades
92C0	Ida-plaatani- (<i>Platanus orientalis</i>) ja ida-ambrapuu- (<i>Liquidambar orientalis</i>) metsad (<i>Platanion orientalis</i> 'e kooslused)
92D0	Lõuna-Euroopa veekogude kaldavõsastikud (<i>Nerio-Tamaricetea</i> ja <i>Securinegion tinctoriae</i> kooslused)
9370	Datlipalmi- (<i>Phoenix</i>) salad

4. 4. RÜHM: METSAD

Elupaigatüübi kood nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas	Elupaigatüübi nimetus nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas
Boreaalsed metsad	
9010	Läänetaiga
9020	Tamme, pärna, vahtra, saare või jalakatega Fennoskandia hemiboreaalsed looduslikud vanad laialehised epifüütiderikkad salumetsad (<i>Quercus</i> , <i>Tilia</i> , <i>Acer</i> , <i>Fraxinus</i> või <i>Ulmus</i>)
9030	Maakerkerannikuil kasvavad looduslikud esikmetsad
9040	Põhja-Euroopa lähisalpiinsed/lähisarktilised <i>Betula pubescens</i> ssp. <i>czerepanovii</i> metsad
9050	Hariliku kuusega (<i>Picea abies</i>) rohunditerikkad Fennoskandia metsad
9060	Okasmetsad oosidel või glatsiofluviaalsetel mõhnadel
Parasvöötme metsad	
9110	<i>Luzulo-Fagetum</i> 'i kooslustega põõgimetsad
9120	<i>Quercion robori-petraeae</i> või <i>Ilici-Fagenion</i> 'i kooslustega atlantilised põõgimetsad happelisel mullal; põõsarindes kasvavad iileksid (<i>Ilex</i>), vahel ka jugapuud (<i>Taxus</i>)
9130	<i>Asperula-Fagetum</i> 'i kooslustega põõgimetsad
9140	Vahtrate (<i>Acer</i>) ning oblikaga (<i>Rumex arifolius</i>) Kesk-Euroopa lähisalpiinsed põõgimetsad
9150	<i>Cephalanthero-Fagion</i> 'i kooslustega lubjakividel kasvavad Kesk-Euroopa põõgimetsad
9170	<i>Galio-Carpinetum</i> 'i kooslustega tamme-valgepöõgi metsad
9180	<i>Tilio-Acerion</i> 'i kooslustega nõlvade, rusukallete ja jäärakute metsad

9190	Vanad happelembesed hariliku tamme (<i>Quercus robur</i>) metsad liivatasandikel
91A0	Iileksi (<i>Ilex</i>) ja roodjala (<i>Blechnum</i>) liikidega vanad Briti saarte tammikud
91B0	Ahtalehise saare (<i>Fraxinus angustifolia</i>) soojalembesed metsad
91G0	Kivitamme (<i>Quercus petraea</i>) ja valgepöögiga (<i>Carpinus betulus</i>) Pannoonia metsad
91H0	Karvase tammega (<i>Quercus pubescens</i>) Pannoonia metsad
91I0	Tammedega (<i>Quercus</i> spp.) Euro-Siberi metsastepid
91J0	Hariliku jugapuu (<i>Taxus baccata</i>) metsad Briti saartel
91K0	<i>Aremonio-Fagion</i> 'i kooslustega Illüüria pöögimetsad (<i>Fagus sylvatica</i>)
91L0	<i>Erythronio-carpinion</i> 'i kooslustega Illüüria tamme-valgepöögi metsad
91M0	Pannoonia-Balkani türgi tamme ja kivitamme metsad
91P0	Püha Risti mäestiku nulumetsad (<i>Abietetum polonicum</i>)
91Q0	Lääne-Karpaatia männimetsad (<i>Pinus sylvestris</i>) lubjarikkal pinnasel
91R0	Dinaari-dolomiidi männimetsad (<i>Genisto januensis-Pinetum</i>)
91S0	Lääne-Pontose pöögimetsad
91T0	Kesk-Euroopa samblikuga männimetsad
91U0	Sarmaatia steppide männimetsad
91V0	Daakia pöögimetsad (<i>Symphyto-Fagion</i>)
91W0	Möösia pöögimetsad
91X0	Dobrudža pöögimetsad
91Y0	Daakia tamme ja valgepöögimetsad
91Z0	Möösia hõbepärna metsad
91AA	Valge tamme metsad
91BA	Möösia valge nulu metsad
91CA	Rodope ja Stara planina männimetsad
Vahemere ja Makaroneesia metsad	
9210	Jugapuude (<i>Taxus</i>) ja iileksitega (<i>Ilex</i>) pöögimetsad Apenniini mäestikus

9220	Euroopa nuluga (<i>Abies alba</i>) pöögimetsad Apenniini mäestikus ja pöögimetsad, milles kasvab <i>Abies nebrodensis</i>
9230	Hariliku tamme (<i>Quercus robur</i>) ja pürenee tamme (<i>Quercus pyrenaica</i>) metsad Pürenee poolsaarel ja Edela-Prantsusmaal
9240	<i>Quercus faginea</i> ja <i>Quercus canariensis</i> 'e metsad Pürenee poolsaarel
9250	<i>Quercus trojana</i> metsad
9260	Hariliku kastanipuu (<i>Castanea sativa</i>) metsad
9270	Kreeka pöögimetsad, milles kasvab <i>Abies borisii-regis</i>
9280	Ungari tamme (<i>Quercus frainetto</i>) metsad
9290	<i>Acer-Cupression</i> 'i kooslustega küpressimetsad
9310	<i>Quercus brachyphylla</i> metsad Kreekas
9320	Õlipuu (<i>Olea</i>) ja jaanikaunapuu (<i>Ceratonia</i>) metsad
9330	Korgitamme (<i>Quercus suber</i>) metsad
9340	Iilekstamme (<i>Quercus ilex</i>) ja <i>Quercus rotundifolia</i> metsad
9350	Soomustamme (<i>Quercus macrolepis</i>) metsad
9360	Makaroneesia loorberimetsad (<i>Laurus, Ocotea</i>)
9380	Teravalehise iileksi (<i>Ilex aquifolium</i>) metsad
9390	<i>Quercus alnifolia</i> võserikud ja madala taimkattega tammikud
93A0	<i>Quercus infectoria</i> tammikud (<i>Anagyro foetidae-Quercetum infectoriae</i>)
Mägialade okasmetsad	
9410	<i>Vaccinio-Piceetea</i> kooslustega kuusemetsad (<i>Picea</i>) mäestikes happelisel mullal kuni alpiinse vööndini
9420	Euroopa lehise (<i>Larix decidua</i>) ja/või alpi seederänni (<i>Pinus cembra</i>) mägimetsad
9430	Konksmänni (<i>Pinus uncinata</i>) mägimetsad
9510	Euroopa nulu (<i>Abies alba</i>) metsad Apenniini poolsaare lõunaosas
9520	Hispaania nulu (<i>Abies pinsapo</i>) metsad
9530	(Lähis)vahemerelised männikud endeemse musta männiga

9540	Vahemerelised männikud endeemsete Mesogea mändidega
9550	Kanaari saarte endeemsed männikud
9560	Kadakatega (<i>Juniperus</i> spp.) endeemsed metsad
9570	Sandrakipuu (<i>Tetraclinis articulata</i>) metsad
9580	Vahemerelised hariliku jugapuu (<i>Taxus baccata</i>) metsad
9590	<i>Cedrus brevifolia</i> metsad (<i>Cedrosetum brevifoliae</i>)
95A0	Mägivahemerelised kõrgmännikud

5. 5. RÜHM: STEPI-, NÕMME- JA VÕSERIKUELUPAIGAD

Elupaigatüübi kood nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas	Elupaigatüübi nimetus nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas
Sooldunud stepid ja kipsistepid	
1430	Soola- ja lämmastikulembesed võserikud <i>Pegano-Salsoletea</i> kooslustega
1510	Vahemerelised sooldunud stepid <i>Limonietalia</i> kooslustega
1520	Kipsistepid <i>Gypsophiletalia</i> kooslustega Pürenee poolsaarel
Parasvöötme nõmmed ja võserikud	
4050	Makaroneesia endeemsed nõmmed
4060	Alpiinsed ja boreaalsed nõmmed
4070	Mägimänni (<i>Pinus mugo</i>) ja karedakarvase rododendroniga (<i>Rhododendron hirsutum</i>) põõsastikud (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i> kooslused)
4080	Lähisarktilised pajustikud (<i>Salix</i> spp.)
40A0	Subkontinentaalsed Pannoonia võserikud
40B0	Rodope põõsasmarani (<i>Potentilla fruticosa</i>) tihnikud

40C0	Pontose-Sarmaatia heitlehised tihnikud
Jäiklehised võserikud (matorral)	
5110	Hariliku pukspuuga (<i>Buxus sempervirens</i>) kuiva- ja soojalembesed püsikooslused kaljunõlvadel (<i>Berberidion</i> 'i kooslused)
5120	Lõhnava luudpõõsa (<i>Cytisus purgans</i>) kooslused mägedes
5140	Tsistusega (<i>Cistus palhinhae</i>) niisked rannikunõmmed
5220	Kreektürniga (<i>Zyziphus</i>) puismatorralid
5230	Loorberipuudega (<i>Laurus nobilis</i>) puismatorralid
5310	Loorberitihnikud (<i>Laurus nobilis</i>)
5320	Rannakaljudelähedased madalad piimalillekooslused (<i>Euphorbia</i>)
5330	Termovahemerelised ja kõrbeäärsed võserikud
5410	<i>Astragalo-Plantaginetum subulatae</i> kooslustega kaljutippude früüganad Vahemeremaade lääneosas
5420	<i>Sarcopoterium spinosum</i> 'i kooslustega früüganad
5430	<i>Euphorbio-Verbascion</i> 'i kooslustega endeemsed früüganad

6. RÜHM: PALJANDI- JA LUITEELUPAIGAD

Elupaigatüübi kood nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas	Elupaigatüübi nimetus nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas
Rannikupangad, rannad ja väikesaared	
1210	Üheaastase taimestikuga esmased rannavallid
1220	Püsi-rohttaimestuga kivirannad
1230	Taimestunud pangad Atlandi ookeani ja Läänemere rannikul
1240	Taimestunud pangad Vahemere rannikul (koos endeemsete kermeki <i>Limonium</i> spp. liikidega)
1250	Endeemse taimestikuga pangad Makaroneesia randades
1610	Liiva-, kivi-, kliburanna ja sublitoraali taimkattega Läänemere oosaared

1620	Läänemere kesk- ja põhjaosa väikesaared ning laiud
1640	Läänemere kesk- ja põhjaosa püsirohttaimestuga liivarannad
Ranniku- ja sisemaaluided	
2110	Kujunevad liikuvad rannikuluited
2120	Liikuvad rannikuluited (valged luited) rand-luidekaeraga (<i>Ammophila arenaria</i>)
2130	Rohttaimedega kinnistunud rannikuluited (hallid luited)
2140	Leostunud kinnistunud luited hariliku kukemarjaga (<i>Empetrum nigrum</i>)
2150	Leostunud kinnistunud atlantilised luited <i>Calluno-Ulicetea</i> kooslustega
2160	Astelpajuga (<i>Hippophaë rhamnoides</i>) luited
2170	Hanepajuga (<i>Salix repens</i> ssp. <i>argentea</i>) luited (<i>Salicion arenariae</i> kooslused)
2180	Atlantilise, kontinentaalse ning boreaalse piirkonna metsastunud luited
2190	Luidetevahelised niisked nõod
2210	<i>Crucianellion maritimae</i> kooslustega kinnistunud luiterannad
2220	Luited, millel kasvab <i>Euphorbia terracina</i>
2230	<i>Malcolmietalia</i> kooslustega luiterohumaad
2240	<i>Brachypodietalia</i> kooslustega ning üheaastaste taimedega luiterohumaad
2250	Luitekadastikud (<i>Juniperus</i> spp.)
2260	<i>Cisto-Lavenduletalia</i> kooslustega jäiklehised luitevõserikud
2270	Piinia (<i>Pinus pinea</i>) ja/või merimänniga (<i>Pinus pinaster</i>) luitemännikud
2310	Kanarbiku (<i>Calluna</i>) ja leetpõõsastega (<i>Genista</i>) kuivad liivanõmmed
2320	Kanarbiku (<i>Calluna</i>) ja hariliku kukemarjaga (<i>Empetrum nigrum</i>) kuivad liivanõmmed
2330	Hõberohu (<i>Corynephorus</i>) ja kasteheina (<i>Agrostis</i>) liikidega avatud luiterohumaad sisemaal
2340	Pannoonia sisemaaluided

91N0	<i>Junipero-Populetum albae</i> kooslustega Pannoonia sisemaalude põõsastikud
Paljandid	
8110	<i>Androsacetalia alpinae</i> ja <i>Galeopsietalia ladani</i> kooslustega silikaatsete kivimite rusukalded mägedes kuni lumepiirini
8120	<i>Thlaspietea rotundifolii</i> kooslustega karbonaatsete kivimite ja lubjakivikilda rusukalded mägedes kuni alpiinse vööndini
8130	Vahemere lääneosa ja alpiinsed soojad rusukalded
8140	Vahemere idaosa rusukalded
8150	Kesk-Euroopa kõrgustike silikaatsete kivimite rusukalded
8160	Kesk-Euroopa kõrgustike ja mäestike karbonaatsete kivimite rusukalded
8210	Karbonaatsed paljandid koos kasmofüütilise taimestuga
8220	Silikaatsed paljandid koos kasmofüütilise taimestuga
8230	Silikaatsed paljandid koos <i>Sedo-Scleranthion</i> 'i või <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i> esikkooslustega
8310	Avalikkusele suletud koopad
8320	Laavaväljad ja looduslikud õõnestised
8340	Püsiliustikud

II LISA
MEREÖKOSÜSTEEMID – ARTIKLI 5 LÕIGETES 1 JA 2 OSUTATUD
ELUPAIGATÜÜBID JA ELUPAIGATÜÜPIDE RÜHMAD

Alljärgnev loetelu hõlmab artikli 5 lõigetes 1 ja 2 osutatud mereelupaigatüüpe ning seitset nende elupaigatüüpide rühma, nimelt 1) meriheinakooslusi, 2) makrovetikakooslusi, 3) karpide ja vähkide kooslusi, 4) maerlikooslusi, 5) käsna-, koralli- ja korallilisi kooslusi, 6) kuumi ja külmi lõõre ning 7) pehmeid setteid (sügavusel alla 1000 meetri). Samuti on esitatud seos direktiivi 92/43/EMÜ I lisa loetletud elupaigatüüpidega.

Kasutatav mereelupaigatüüpide klassifikatsioon, milles eristatakse biogeograafilisi merepiirkondi, põhineb Euroopa loodusteabe süsteemil (EUNIS), mille mereelupaikade tüpoloogia vaatas Euroopa Keskkonnaamet (EEA) läbi 2022. aastal. Teave nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisa loetletud seotud elupaikade kohta põhineb Euroopa Keskkonnaameti 2021. aastal avaldatud ristviidetel¹.

1. 1. RÜHM: MERIHEINAKOOSLUSED

EUNISE kood	Elupaigatüübi nimetus EUNISes	Seotud elupaigatüübi kood nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisa
Atlandi ookean		
MA522	Atlandi ookeani litoraali liivane põhi meriheinakooslusega	1140; 1160
MA623	Atlandi ookeani litoraali mudane põhi meriheinakooslusega	1140; 1160
MB522	Atlandi ookeani infralitoraali liivane põhi meriheinakooslusega	1110; 1150; 1160
Läänemeri		
MA332	Läänemere hüdroliitoraali jämedateraline sete veesisese taimestikuga	1130; 1160; 1610; 1620
MA432	Läänemere hüdroliitoraali segasete veesisese taimestikuga	1130; 1140; 1160; 1610
MA532	Läänemere hüdroliitoraali liivane põhi veesiseste juurdunud taimedega	1130; 1140; 1160; 1610
MA632	Läänemere hüdroliitoraali mudane põhi veesiseste juurdunud taimedega	1130; 1140; 1160; 1650

¹ [EUNISE mereelupaikade klassifikatsioon 2022. Euroopa Keskkonnaamet.](#)

MB332	Läänemere infralitoraali jämedateraline sete veesiseste juurdunud taimedega	1110; 1160
MB432	Läänemere infralitoraali segasete veesiseste juurdunud taimedega	1110; 1160; 1650
MB532	Läänemere infralitoraali liivane põhi veesiseste juurdunud taimedega	1110; 1130; 1150; 1160
MB632	Läänemere infralitoraali mudasete veesiseste juurdunud taimedega	1130; 1150; 1160; 1650
Must meri		
MB546	Musta mere magevee mõjuga infralitoraali mudastunud liivad meriheina ja risoomsete vetikate kooslusega	1110; 1130; 1160
MB547	Musta mere lainetusele mõõdukalt avatud piirkondade infralitoraali ülemise vööndi puhtad liivad meriheinakooslusega	1110; 1160
MB548	Musta mere infralitoraali alumise vööndi liivane põhi meriheinakooslusega	1110; 1160
Vahemeri		
MB252	<i>Posidonia oceanica</i> biotsünoos	1120
MB2521	<i>Posidonia oceanica</i> fragmenteerunud kooslus	1120; 1130; 1160
MB2522	<i>Posidonia oceanica</i> veepinnale ulatuv kooslus	1120; 1130; 1160
MB2523	Surnud <i>Posidonia oceanica</i> väljade faatsies, kus pole palju epifloorat	1120; 1130; 1160
MB2524	<i>Posidonia</i> kooslus <i>Caulerpa prolifera</i> 'ga	1120; 1130; 1160
MB5521	Hästi sorteeritud peeneteraline liiv <i>Cymodocea nodosa</i> kooslusega	1110; 1130; 1160
MB5534	Madala rannikumere lainetuse eest varjatud piirkondade mudastunud liivad <i>Cymodocea nodosa</i> kooslusega	1110; 1130; 1160
MB5535	Madala rannikumere lainetuse eest varjatud piirkondade mudastunud liivad <i>Zostera noltei</i> kooslusega	1110; 1130; 1160
MB5541	Liivane põhi <i>Ruppia cirrhosa</i> ja/või <i>Ruppia maritima</i> kooslusega	1110; 1130; 1160
MB5544	Eurühaliinse ja eurütermiselise keskkonna liivane põhi <i>Zostera noltei</i> kooslusega	1110; 1130; 1160

MB5545	Eurühaliinne ja eurütermiline keskkond <i>Zostera marina</i> kooslusega	1110; 1130; 1160
--------	---	------------------

2. 2. RÜHM: MAKROVETIKAKOOSLUSED

EUNISE kood	Elupaigatüübi nimetus EUNISEs	Seotud elupaigatüüpide koodid elupaikade direktiivi I lisas
Atlandi ookean		
MA123	Atlandi ookeani kõrge soolsusega litoraali kivine põhi makrovetikakooslusega	1160; 1170; 1130
MA125	Atlandi ookeani varieeruva soolsusega litoraali kivine põhi pruunvetikate <i>Fucales</i> kooslusega	1170; 1130
MB121	Atlandi ookeani infralitoraali kivine põhi kelbi ja makrovetikate kooslusega	1170; 1160
MB123	Atlandi ookeani infralitoraali kivised ja segapõhjad kelbi ja makrovetikate kooslusega	1170; 1160
MB124	Atlandi ookeani varieeruva soolsusega infralitoraali kivine põhi kelbikooslusega	1170; 1130; 1160
MB321	Atlandi ookeani infralitoraali jämedateraline sete kelbi ja makrovetikate kooslusega	1160
MB521	Atlandi ookeani infralitoraali liivane põhi kelbi ja makrovetikate kooslusega	1160
MB621	Atlandi ookeani infralitoraali mudane põhi taimekooslusega	1160
Läänemeri		
MA131	Läänemere hüdroliitoraali kalju- ja kivipõhi mitmeaastaste vetikatega	1160; 1170; 1130; 1610; 1620
MB131	Läänemere infralitoraali kalju- ja kivipõhi mitmeaastaste vetikatega	1170; 1160
MB232	Läänemere infralitoraali karbikodadest setted	1160; 1110
MB333	Läänemere infralitoraali jämedateraline sete mitmeaastaste vetikatega	1110; 1160

MB433	Läänemere infralitoraali segasete mitmeaastaste vetikatega	1110; 1130; 1160; 1170
Must meri		
MB144	Musta mere lainetusele avatud piirkondade infralitoraali ülemise vööndi kivine põhi karpide ja pruunvetikate <i>Fucales</i> kooslusega	1170; 1160
MB149	Musta mere lainetusele mõõdukalt avatud piirkondade infralitoraali ülemise vööndi kivine põhi karpide ja pruunvetikate <i>Fucales</i> kooslusega	1170; 1160
MB14A	Musta mere footilise ning lainetuse eest varjatud piirkondade infralitoraali ülemise vööndi kivine põhi pruunvetikate <i>Fucales</i> ja teiste vetikate kooslusega	1170; 1160
Vahemeri		
MA1548	<i>Fucus virsoides</i> 'i kooslus	1160; 1170
MB1512	<i>Cystoseira tamariscifolia</i> ja <i>Saccorhiza polyschides</i> 'i kooslus	1170; 1160
MB1513	<i>Cystoseira amentacea</i> (var. <i>amentacea</i> , var. <i>stricta</i> , var. <i>Spicata</i>)) kooslus	1170; 1160
MB151F	<i>Cystoseira brachycarpa</i> kooslus	1170; 1160
MB151G	<i>Cystoseira crinita</i> kooslus	1170; 1160
MB151H	<i>Cystoseira crinitophylla</i> kooslus	1170; 1160
MB151J	<i>Cystoseira sauvageauana</i> kooslus	1170; 1160
MB151K	<i>Cystoseira spinosa</i> kooslus	1170; 1160
MB151L	<i>Sargassum vulgare</i> kooslus	1170; 1160
MB151M	<i>Dictyopteris polypodioides</i> 'i kooslus	1170; 1160
MB151W	<i>Cystoseira compressa</i> kooslus	1170; 1160
MB1524	<i>Cystoseira barbata</i> kooslus	1170; 1160
MC1511	<i>Cystoseira zosteroides</i> 'i kooslus	1170; 1160
MC1512	<i>Cystoseira usneoides</i> 'i kooslus	1170; 1160
MC1513	<i>Cystoseira usneoides</i> 'i kooslus	1170; 1160
MC1514	<i>Cystoseira corniculata</i> kooslus	1170; 1160

MC1515	<i>Sargassum</i> spp. kooslus	1170; 1160
MC1518	<i>Laminaria ochroleuca</i> kooslus	1170; 1160
MC3517	Detriitne põhi <i>Laminaria rodriguezii</i> kooslusega	1160

3. 3. RÜHM: KARPIDE JA VÄHKIDE KOOSLUSED

EUNISE kood	Elupaigatüübi nimetus EUNISes	Seotud elupaigatüüpide koodid elupaikade direktiivi I lisas
Atlandi ookean		
MA122	Atlandi ookeani lainetusele avatud litoraali kivine põhi <i>Mytilus edulis</i> 'e ja/või vääneljalaliste kooslusega	1160; 1170
MA124	Atlandi ookeani litoraali kivine põhi karpide, vääneljalaliste ning makrovetikate kooslusega	1160; 1170
MA227	Atlandi ookeani litoraali karbirifid	1170; 1140
MB222	Atlandi ookeani infralitoraali karbirifid	1170; 1130; 1160
MC223	Atlandi ookeani tsirkalitoraali karbirifid	1170
Läänemeri		
MB231	Läänemere infralitoraali põhjad ebibentiliste karpide kooslusega	1170; 1160
MC231	Läänemere tsirkalitoraali põhjad ebibentiliste karpide kooslusega	1170; 1160; 1110
MD231	Läänemere avamere tsirkalitoraali biogeensed põhjad ebibentiliste karpide kooslusega	1170
MD232	Läänemere avamere tsirkalitoraali karbikodadest setted ebibentiliste karpide kooslusega	1170
MD431	Läänemere avamere tsirkalitoraali segapõhjad makroskoopiliste epibentiliste biootiliste struktuuridega	
MD531	Läänemere avamere tsirkalitoraali liivane põhi makroskoopiliste epibentiliste biootiliste struktuuridega	
MD631	Läänemere avamere tsirkalitoraali mudane põhi ebibentiliste karpide kooslusega	

Must meri		
MB141	Musta mere infralitoraali alumise vööndi kivine põhi selgrootute kooslusega	1170
MB143	Musta mere lainetusele avatud piirkondade infralitoraali ülemise vööndi kivine põhi karpide ja lehtvetikate (muu kui <i>Fucales</i>) kooslusega	1170; 1160
MB148	Musta mere lainetusele mõõdukalt avatud piirkondade infralitoraali ülemise vööndi kivine põhi karpide ja lehtvetikate (muu kui <i>Fucales</i>) kooslusega	1170; 1160
MB242	Musta mere infralitoraali karbikooslusega	1170; 1130; 1160
MB243	Musta mere infralitoraali alumise vööndi kivise põhja austririfid	1170
MB642	Musta mere infralitoraali terrigeenne muda	1160
MC141	Musta mere tsirkalitoraali kivine põhi selgrootute kooslusega	1170
MC241	Musta mere tsirkalitoraali terrigeenne muda karbikooslusega	1170
MC645	Musta mere tsirkalitoraali alumise vööndi mudane põhi	
Vahemeri		
MA1544	Orgaanilise ainega rikastatud setted <i>Mytilus galloprovincialis</i> 'e faatsiesega	1160; 1170
MB1514	<i>Mytilus galloprovincialis</i> 'e faatsies	1170; 1160

4. 4. RÜHM: MAERLIKOOSLUSED

EUNISE kood	Elupaigatüübi nimetus EUNISes	Seotud elupaigatüüpide koodid elupaikade direktiivi I lisas
Atlandi ookean		
MB322	Atlandi ookeani infralitoraali jämedateraline sete maerlikooslusega	1110; 1160
MB421	Atlandi ookeani infralitoraali segasete maerlikooslusega	1110; 1160

MB622	Atlandi ookeani infralitoraali mudane sete maerlikooslusega	1110; 1160
Vahemeri		
MB3511	Lainete segatav jämedateraline liiv ja peeneteraline kruus punaste lubivetikate kooslusega	1110; 1160
MB3521	Põhjahoovustest mõjutatud jämedateraline liiv ja peeneteraline kruus punaste lubivetikate kooslusega	1110; 1160
MB3522	Vahemere jämedateraline liiv ja kruus maerlikooslusega (<i>Lithothamnion corallioides</i> ja <i>Phymatolithon calcareum</i>)	1110; 1160
MC3521	Rannikumere detriitne põhi punaste lubivetikate kooslusega	1110
MC3523	Rannikumere dendriitsed põhjad maerlikooslusega (<i>Lithothamnion corallioides</i> ja <i>Phymatolithon calcareum</i>)	1110

5. 5. RÜHM: KÄSNA-, KORALLI- JA KORALLILISED KOOSLUSED

EUNISE kood	Elupaigatüübi nimetus EUNISEs	Seotud elupaigatüüpide koodid elupaikade direktiivi I lisas
Atlandi ookean		
MC121	Atlandi ookeani tsirkalitoraali kivine põhi hüdraloomade, sammalloomade ja käsnade kooslusega	1170
MC124	Atlandi ookeani varieeruva soolsusega tsirkalitoraali kivine põhi loomakooslustega	1170; 1130
MC126	Atlandi ookeani tsirkalitoraali koobaste ja eendite kooslused	8330; 1170
MC222	Atlandi ookeani tsirkalitoraali külmavee-korallrahud	1170
MD121	Atlandi ookeani avamere tsirkalitoraali kivine põhi käsnakooslusega	1170
MD221	Atlandi ookeani avamere tsirkalitoraali külmavee-korallrahud	1170
ME122	Atlandi ookeani batüaali ülemise vööndi kivine põhi käsnakooslusega	1170
ME123	Atlandi ookeani batüaali ülemise vööndi kivine põhi külmaveekorallide kooslusega	1170

ME221	Atlandi ookeani batüaali ülemise vööndi külmavee- korallrahu	1170
ME322	Atlandi ookeani batüaali ülemise vööndi jämedateraline sete külmaveekorallide kooslusega	
ME324	Atlandi ookeani batüaali ülemise vööndi jämedateraline sete käsna-kooslusega	
ME422	Atlandi ookeani batüaali ülemise vööndi segasete käsna-kooslusega	
ME623	Atlandi ookeani batüaali ülemise vööndi mudane põhi käsna-kooslusega	
ME624	Atlandi ookeani batüaali ülemise vööndi mudane põhi püstiste korallide kooslusega	
MF121	Atlandi ookeani batüaali alumise vööndi kivine põhi külmaveekorallide kooslusega	1170
MF221	Atlandi ookeani batüaali alumise vööndi külmavee- korallrahu	1170
MF321	Atlandi ookeani batüaali alumise vööndi jämedateraline sete külmaveekorallide kooslusega	
MF622	Atlandi ookeani batüaali alumise vööndi mudane põhi käsna-kooslusega	
MF623	Atlandi ookeani batüaali alumise vööndi mudane põhi püstiste korallide kooslusega	
Läänemeri		
MB138	Läänemere infralitoraali kalju- ja kivipõhi epibentiliste käsna-kooslusega	1170; 1160
MB43A	Läänemere infralitoraali segasete epibentiliste käsna- (<i>Porifera</i>) kooslusega	1160; 1170
MC133	Läänemere tsirkalitoraali kalju- ja kivipõhi epibentiliste ainuõssete kooslusega	1170; 1160
MC136	Läänemere tsirkalitoraali kalju- ja kivipõhi epibentiliste käsna-kooslusega	1170; 1160
MC433	Läänemere tsirkalitoraali segasete epibentiliste ainuõssete kooslusega	1160; 1170

MC436	Läänemere tsirkalitoraali segasete epibentiliste käsnade kooslusega	1160
Must meri		
MD24	Musta mere avamere tsirkalitoraali biogeensed elupaigad	1170
ME14	Musta mere batüaali ülemise vööndi kivine põhi	1170
ME24	Musta mere batüaali ülemise vööndi biogeenne elupaik	1170
MF14	Musta mere batüaali alumise vööndi kivine põhi	1170
Vahemeri		
MB151E	<i>Cladocora caespitosa</i> faatsies	1170; 1160
MB151Q	<i>Astroides calycularis</i> 'e faatsies	1170; 1160
MB151 α	Korallilise biotsönoosi faatsies ja kooslus (enklaavis)	1170; 1160
MC1519	<i>Eunicella cavolini</i> faatsies	1170; 1160
MC151A	<i>Eunicella singularis</i> 'e faatsies	1170; 1160
MC151B	<i>Paramuricea clavata</i> faatsies	1170; 1160
MC151E	<i>Leptogorgia sarmentosa</i> faatsies	1170; 1160
MC151F	<i>Anthipatella subpinnata</i> ja hõredate punavetikate faatsies	1170; 1160
MC151G	Massiivsete käsnade ja hõredate punavetikate faatsies	1170; 1160
MC1522	<i>Corallium rubrum</i> 'i faatsies	8330; 1170
MC1523	<i>Leptopsammia pruvoti</i> ' faatsies	8330; 1170
MC251	Korallilised platvormid	1170
MC6514	Tsirkalitoraali mudane põhi <i>Alcyonium palmatum</i> 'i ja <i>Parastichopus regalis</i> 'e faatsiesega	1160
MD151	Vahemere mandrilava serva kivise põhja biotsönoos	1170
MD25	Vahemere avamere tsirkalitoraali biogeensed elupaigad	1170
MD6512	Tsirkalitoraali alumise vööndi mudane põhi <i>Alcyonium palmatum</i> 'i ja <i>Parastichopus regalis</i> 'e faatsiesega	
ME1511	Vahemere batüaali ülemise vööndi <i>Lophelia pertusa</i> rahud	1170

ME1512	Vahemere batüaali ülemise vööndi <i>Madrepora oculata</i> rahud	1170
ME1513	Vahemere batüaali ülemise vööndi <i>Madrepora oculata</i> ja <i>Lophelia pertusa</i> rahud	1170
ME6514	Vahemere batüaali ülemise vööndi <i>Pheronema carpenteri</i> faatsies	
MF1511	Vahemere batüaali alumise vööndi <i>Lophelia pertusa</i> rahud	1170
MF1512	Vahemere batüaali alumise vööndi <i>Madrepora oculata</i> rahud	1170
MF1513	Vahemere batüaali alumise vööndi <i>Madrepora oculata</i> ja <i>Lophelia pertusa</i> rahud	1170
MF6511	Vahemere batüaali alumise vööndi liivane muda <i>Thenea muricata</i> faatsiesega	
MF6513	Vahemere batüaali alumise vööndi kompaktne muda <i>Isidella elongata</i> faatsiesega	

6. 6. RÜHM: KUUMAD JA KÜLMAD LÕÕRID

EUNISE kood	Elupaigatüübi nimetus EUNISEs	Seotud elupaigatüüpide koodid elupaikade direktiivi I lisas
Atlandi ookean		
MB128	Atlandi ookeani infralitoraali kivise põhja kuumad ja külmad lõõrid	1170; 1160; 1180
MB627	Atlandi ookeani infralitoraali mudase põhja kuumad ja külmad lõõrid	1130; 1160
MC127	Atlandi ookeani tsirkalitoraali kivise põhja kuumad ja külmad lõõrid	1170; 1180
MC622	Atlandi ookeani tsirkalitoraali mudase põhja kuumad ja külmad lõõrid	1160
MD122	Atlandi ookeani avamere tsirkalitoraali kivise põhja kuumad ja külmad lõõrid	1170
MD622	Atlandi ookeani avamere tsirkalitoraali mudase põhja kuumad ja külmad lõõrid	

7. 7. RÜHM: PEHMED SETTED (SÜGAVUSEL ALLA 1 000 MEETRI)

EUNISE kood	Elupaigatüübi nimetus EUNISEs	Seotud elupaigatüüpide koodid elupaikade direktiivi I lisas
Atlandi ookean		
MA32	Atlandi ookeani litoraali jämedateraline sete	1130; 1160
MA42	Atlandi ookeani litoraali segasete	1130; 1140; 1160
MA52	Atlandi ookeani litoraali liiv	1130; 1140; 1160
MA62	Atlandi ookeani litoraali muda	1130; 1140; 1160
MB32	Atlandi ookeani infralitoraali jämedateraline sete	1110; 1130; 1160
MB42	Atlandi ookeani infralitoraali segasete	1110; 1130; 1150; 1160
MB52	Atlandi ookeani infralitoraali liiv	1110; 1130; 1150; 1160
MB62	Atlandi ookeani infralitoraali muda	1110; 1130; 1160
MC32	Atlandi ookeani tsirkalitoraali jämedateraline sete	1110; 1160
MC42	Atlandi ookeani tsirkalitoraali segasete	1110; 1160
MC52	Atlandi ookeani tsirkalitoraali liiv	1110; 1160
MC62	Atlandi ookeani tsirkalitoraali muda	1160
MD32	Atlandi ookeani avamere tsirkalitoraali jämedateraline sete	
MD42	Atlandi ookeani avamere tsirkalitoraali segasete	
MD52	Atlandi ookeani avamere tsirkalitoraali liiv	
MD62	Atlandi ookeani avamere tsirkalitoraali muda	
ME32	Atlandi ookeani batüaali ülemise vööndi jämedateraline sete	
ME42	Atlandi ookeani batüaali ülemise vööndi segasete	
ME52	Atlandi ookeani batüaali ülemise vööndi liiv	
ME62	Atlandi ookeani batüaali ülemise vööndi muda	

MF32	Atlandi ookeani batüaali alumise vööndi jämedateraline sete	
MF42	Atlandi ookeani batüaali alumise vööndi segasete	
MF52	Atlandi ookeani batüaali alumise vööndi liiv	
MF62	Atlandi ookeani batüaali alumise vööndi muda	
Läänemeri		
MA33	Läänemere hüdroliitoraali jämedateraline sete	1130; 1160; 1610; 1620
MA43	Läänemere hüdroliitoraali segasete	1130; 1140; 1160; 1610
MA53	Läänemere hüdroliitoraali liiv	1130; 1140; 1160; 1610
MA63	Läänemere hüdroliitoraali muda	1130; 1140; 1160; 1650
MB33	Läänemere infralitoraali jämedateraline sete	1110; 1150; 1160
MB43	Läänemere infralitoraali segasete	1110; 1130; 1150; 1160; 1170; 1650
MB53	Läänemere infralitoraali liiv	1110; 1130; 1150; 1160
MB63	Läänemere infralitoraali muda	1130; 1150; 1160; 1650
MC33	Läänemere tsirkalitoraali jämedateraline sete	1110; 1160
MC43	Läänemere tsirkalitoraali segasete	1160; 1170
MC53	Läänemere tsirkalitoraali liiv	1110; 1160
MC63	Läänemere tsirkalitoraali muda	1160; 1650
MD33	Läänemere avamere tsirkalitoraali jämedateraline sete	
MD43	Läänemere avamere tsirkalitoraali segasete	
MD53	Läänemere avamere tsirkalitoraali liiv	
MD63	Läänemere avamere tsirkalitoraali muda	
Must meri		
MA34	Musta mere litoraali jämedateraline sete	1160

MA44	Musta mere litoraali segasete	1130; 1140; 1160
MA54	Musta mere litoraali liiv	1130; 1140; 1160
MA64	Musta mere litoraali muda	1130; 1140; 1160
MB34	Musta mere infralitoraali jämedateraline sete	1110; 1160
MB44	Musta mere infralitoraali segasete	1110; 1170
MB54	Musta mere infralitoraali liiv	1110; 1130; 1160
MB64	Musta mere infralitoraali muda	1130; 1160
MC34	Musta mere tsirkalitoraali jämedateraline sete	1160
MC44	Musta mere tsirkalitoraali segasete	
MC54	Musta mere tsirkalitoraali liiv	1160
MC64	Musta mere tsirkalitoraali muda	1130; 1160
MD34	Musta mere avamere tsirkalitoraali jämedateraline sete	
MD44	Musta mere avamere tsirkalitoraali segasete	
MD54	Musta mere avamere tsirkalitoraali liiv	
MD64	Musta mere avamere tsirkalitoraali muda	
Vahemeri		
MA35	Vahemere litoraali jämedateraline sete	1160; 1130
MA45	Vahemere litoraali segasete	1140; 1160
MA55	Vahemere litoraali liiv	1130; 1140; 1160
MA65	Vahemere litoraali muda	1130; 1140; 1150; 1160
MB35	Vahemere infralitoraali jämedateraline sete	1110; 1160
MB45	Vahemere infralitoraali segasete	
MB55	Vahemere infralitoraali liiv	1110; 1130; 1150; 1160
MB65	Vahemere infralitoraali muda	1130; 1150
MC35	Vahemere tsirkalitoraali jämedateraline sete	1110; 1160

MC45	Vahemere tsirkalitoraali segasete	
MC55	Vahemere tsirkalitoraali liiv	1110; 1160
MC65	Vahemere tsirkalitoraali muda	1130; 1160
MD35	Vahemere avamere tsirkalitoraali jämedateraline sete	
MD45	Vahemere avamere tsirkalitoraali segasete	
MD55	Vahemere avamere tsirkalitoraali liiv	
MD65	Vahemere avamere tsirkalitoraali muda	
ME35	Vahemere batüaali ülemise vööndi jämedateraline sete	
ME45	Vahemere batüaali ülemise vööndi segasete	
ME55	Vahemere batüaali ülemise vööndi liiv	
ME65	Vahemere batüaali ülemise vööndi muda	
MF35	Vahemere batüaali alumise vööndi jämedateraline sete	
MF45	Vahemere batüaali alumise vööndi segasete	
MF55	Vahemere batüaali alumise vööndi liiv	
MF65	Vahemere batüaali alumise vööndi muda	

III LISA

ARTIKLI 5 LÕIKES 3 OSUTATUD MERELIIGID

- (1) salesaagrai (*Anoxypristis cuspidata*)
- (2) väike saagrai (*Pristis clavata*)
- (3) väikehammas-saagrai (*Pristis pectinata*)
- (4) harilik saagrai (*Pristis pristis*)
- (5) roheline saagrai (*Pristis zijsron*)
- (6) hiidhai (*Cetorhinus maximus*) ja mõrtsukhai (*Carcharodon carcharias*)
- (7) ühtlane tumehai (*Etmopterus pusillus*)
- (8) Alfredi sarvikrai (*Manta alfredi*)
- (9) hiid-sarvikrai (*Manta birostris*)
- (10) vahemere merisarvik (*Mobula mobular*)
- (11) guinea merisarvik (*Mobula rochebrunei*)
- (12) astelsaba-merisarvik (*Mobula japonica*)
- (13) silesaba-merisarvik (*Mobula thurstoni*)
- (14) väike merisarvik (*Mobula eregoodootenkee*)
- (15) Munki merisarvik (*Mobula munkiana*)
- (16) sirpuim-merisarvik (*Mobula tarapacana*)
- (17) lühiuim-merisarvik (*Mobula kuhlii*)
- (18) atlandi merisarvik (*Mobula hypostoma*)
- (19) mustkõht-tiibrai (*Raja (Dipturus) nidarosiensis*)
- (20) valgerai (*Raja alba*)
- (21) logardrailased (*Rhinobatidae*)
- (22) euroopa ingelhai (*Squatina squatina*)
- (23) lõhe (*Salmo salar*)
- (24) meriforell (*Salmo trutta*)
- (25) põhjamere siig (*Coregonus oxyrhynchus*)

IV LISA

AGROÖKOSÜSTEEMIDE ELURIKKUSE NÄITAJAD, MILLELE ON OSUTATUD ARTIKLI 9 LÕIKES 2

Näitaja	Kirjeldus, ühikud ning näitaja määramise ja seire meetodika
Rohumaaliblikate indeks	<p>Kirjeldus: see näitaja koosneb liikidest, mida peetakse Euroopa rohumaadele iseloomulikeks ja mis esinevad suures osas Euroopast ning on hõlmatud enamiku liblikaseirekavadega. Näitaja põhineb liikide arvukuse suundumuste geomeetrilisel keskmisel.</p> <p>Ühik: indeks.</p> <p>Metoodika: meetodika, mille on välja töötanud ja mida kasutab Butterfly Conservation Europe (Van Swaay, C.A.M, „Assessing Butterflies in Europe – Butterfly Indicators 1990–2018“, Technical report, Butterfly Conservation Europe, 2020).</p>
Orgaanilise süsiniku varu mineraalsetes põllumuldades	<p>Kirjeldus: see näitaja kirjeldab orgaanilise süsiniku varu mineraalsetes põllumuldades sügavusel 0–30 cm.</p> <p>Ühik: tonni orgaanilist süsinikku hektari kohta.</p> <p>Metoodika: meetodika, mis on esitatud määruse (EL) 2018/1999 V lisas ja on kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 2006. aasta suunistega kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta ning mida toetab maakasutuse raamuringu mullamoodul LUCAS Soil (Jones A. <i>et al.</i>, „LUCAS Soil 2022“, Teadusuuringute Ühiskeskuse tehniline aruanne, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021).</p>
Mitmekesiste maastikuelementidega põllumajandusmaa osakaal	<p>Kirjeldus: mitmekesised maastikuelemendid on põllumajanduslikus kontekstis esinevad alalise loodusliku või poolloodusliku taimestiku elemendid, mis pakuvad ökosüsteemiteenuseid ja soodustavad elurikkust. Nende ülesannete täitmiseks peavad maastikuelemente mõjutavad välised häiringud olema võimalikult väikesed, et tagada mitmesugustele taksonitele turvalised elupaigad, ning seetõttu peavad need maastikuelemendid vastama järgmistele tingimustele:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) neid ei tohi kasutada põllumajanduslikus tootmises (sealhulgas karjatamiseks ega sööda tootmiseks) ja b) nende puhul ei tohiks kasutada väetist ega pestitsiide. <p>Kesa võib pidada suure mitmekesisusega maastikuelemendiks, kui see vastab eespool esitatud kriteeriumidele a ja b. Toodangut andvaid puid, mis on osa põllumaal rakendatavatest agrometsandussüsteemidest, ning toodangut andvaid elemente toodangut mitteandvates hekkides võib samuti käsitada suure mitmekesisusega maastikuelementidena, kui need vastavad eespool esitatud kriteeriumile b ja kui saagikoristus toimub ainult ajal, mil see ei sea ohtu suurt elurikkust.</p> <p>Ühik: % (osa kasutatavast põllumajandusmaast).</p> <p>Metoodika: meetodika, mis on välja töötatud määruse (EL) 2021/2115 I lisa näitaja I.21 alusel ja mis põhineb maastikuelemente</p>

	käsitleva maakasutuse raamuringul (Ballin M. <i>et al.</i> , „Redesign sample for Land Use/Cover Area frame Survey (LUCAS)“, Eurostat 2018), ning kesa käsitleva maakasutuse raamuringul („Farm Structure, Reference Metadata in Single Integrated Metadata Structure“, veebiväljaanne, Eurostat).
--	--

V LISA

LEVINUD PÕLLULINDUDE INDEKS RIIGI TASANDIL

Kirjeldus

Põllulinnuindeks (Farmland Bird Index, FBI) annab ülevaate harilike ja laialt levinud põllulindude populatsioonide suundumustest ning on mõeldud Euroopa agroökosüsteemide elurikkuse olukorra hindamiseks. Riiklik põllulinnuindeks on mitut liiki hõlmav liitindeks, millega mõõdetakse riigis valitud vaatluskohtades põllulinnuliikide suhtelise arvukuse muutumise määra. Indeks põhineb spetsiaalselt valitud liikidel, mis vajavad põllumajandusmaa-elupaiku toitumiseks ja pesitsuseks. Riiklikud levinud põllulindude indeksid põhinevad iga liikmesriigi jaoks olulistel liikidel. Indeks arvutatakse võrdlusaasta suhtes, mille indeksi väärtuseks määratakse tavaliselt 100. Suundumuste väärtused väljendavad vastavate põllulindude populatsiooni suuruse üldist muutust teatava arvu aastate jooksul.

Metoodika: Brlík *et al.* (2021), „Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds“, *Sci Data* 8, 21. <https://doi.org/10.1038/s41597-021-00804-2>

„Liikmesriigid, kus põllulinnupopulatsioonid on ajalooliselt rohkem kahanenud“, on liikmesriigid, kus poolte või rohkem kui poolte riiklikus levinud põllulindude indeksis arvesse võetavate liikide populatsioonid on pikaajalise vähenemissuundumusega. Liikmesriikides, kus teave populatsiooni pikaajaliste suundumuste kohta ei ole mõne liigi kohta kättesaadav, kasutatakse teavet liigi seisundi kohta Euroopa tasandil.

Need liikmesriigid on:

Tšehhi

Taani

Eesti

Soome

Prantsusmaa

Saksamaa

Ungari

Itaalia

Luksemburg

Madalmaad

Hispaania

„Liikmesriigid, kus põllulinnupopulatsioonid on ajalooliselt vähem kahanenud“, on liikmesriigid, kus vähem kui poolte riiklikus levinud põllulindude indeksis arvesse võetavate

liikide populatsioonid on pikaajalise vähenemissuundumusega. Liikmesriikides, kus teave populatsiooni pikaajaliste suundumuste kohta ei ole mõne liigi kohta kättesaadav, kasutatakse teavet liigi seisundi kohta Euroopa tasandil.

Need liikmesriigid on:

Austria

Belgia

Bulgaaria

Horvaatia

Küpros

Kreeka

Iirimaa

Läti

Leedu

Malta

Poola

Portugal

Rumeenia

Slovakkia

Sloveenia

Rootsi

Levinud põllulindude indeksi arvutamiseks liikmesriikides kasutatavate liikide loetelu

Austria
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus spinoletta</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>

<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus citrinella</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Belgia – Flandria	Belgia – Valloonia
<i>Alauda arvensis</i>	<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>	<i>Anthus pratensis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>	<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Falco tinnunculus</i>	<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Haematopus ostralegus</i>	<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hippolais icterina</i>	<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>	<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>	<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>	<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>	<i>Motacilla flava</i>
<i>Motacilla flava</i>	<i>Passer montanus</i>
<i>Numenius arquata</i>	<i>Perdix perdix</i>
<i>Passer montanus</i>	<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Perdix perdix</i>	<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Phoenicurus ochruros</i>	<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Saxicola torquatus</i>	<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia communis</i>	<i>Vanellus vanellus</i>
<i>Vanellus vanellus</i>	

Bulgaaria
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>

<i>Perdix perdix</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

Horvaatia
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Küpros
<i>Alectoris chukar</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Clamator glandarius</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Coracias garrulus</i>

<i>Corvus corone cornix</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Francolinus francolinus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Iduna pallida</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Oenanthe cypriaca</i>
<i>Parus major</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

Tšehhi
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Taani

<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia curruca</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Eesti
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>

<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Streptopelia turtur</i>

Soome
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Delichon urbica</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Prantsusmaa
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Buteo buteo</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Corvus frugilegus</i>

<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Saksamaa
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus milvus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Kreeka
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Apus apus</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Delichon urbicum</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>

<i>Falco naumanni</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo daurica</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>
<i>Upupa epops</i>

Ungari
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Iirimaa
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Corvus cornix</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Fringilla coelebs</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Phasianus colchicus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>

Italia
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Corvus cornix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer domesticus italiae</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>

<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

Läti
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carpodacus erythrinus</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Leedu
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Luksemburg
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>

<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sylvia communis</i>

Malta
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Cettia cetti</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Monticola solitarius</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

Madalmaid
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calidris pugnax</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>
<i>Haematopus ostralegus</i>
<i>Hippolais icterina</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>

<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Spatula clypeata</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Tringa totanus</i>
<i>Turdus viscivorus</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Poola
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Portugal
<i>Athene noctua</i>
<i>Bubulcus ibis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>

<i>Delichon urbicum</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius meridionalis</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus migrans</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Upupa epops</i>

Rumeenia
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>

<i>Vanellus vanellus</i>

Slovakkia
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Slovenia
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>

<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
<i>Picus viridis</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Hispaania
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Pterocles orientalis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Tetrax tetrax</i>
<i>Upupa epops</i>

Rootsi
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>

<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

VI LISA

METSAÖKOSÜSTEEMIDE ELURIKKUSE NÄITAJAD, MILLELE ON OSUTATUD ARTIKLI 10 LÕIKES 2

Näitaja	Kirjeldus, ühik ning näitaja määramise ja seire metoodika
Seisev lagupuit	<p>Kirjeldus: see näitaja tähistab seda, kui palju on metsas ja muul metsamaal seisvat surnud puitbiomassi.</p> <p>Ühik: m³/ha.</p> <p>Metoodika: metoodika, mille on välja töötanud ja mida kasutab FOREST EUROPE („State of Europe’s Forests 2020“, FOREST EUROPE 2020) ning mis on esitatud riiklike metsainventuuride kirjelduses väljaandes „National Forest Inventories. Pathways for Common Reporting“ (Tomppo E. <i>et al.</i>, Springer, 2010) ning milles võetakse arvesse määruse (EL) 2018/1999 V lisas esitatud metoodikat, mis on kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 2006. aasta suunistega kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta.</p>
Lamav lagupuit	<p>Kirjeldus: see näitaja tähistab seda, kui palju on metsas ja muul metsamaal mahalangenud surnud puitbiomassi.</p> <p>Ühik: m³/ha.</p> <p>Metoodika: metoodika, mille on välja töötanud ja mida kasutab FOREST EUROPE („State of Europe’s Forests 2020“, FOREST EUROPE 2020) ning mis on esitatud riiklike metsainventuuride kirjelduses väljaandes „National Forest Inventories. Pathways for Common Reporting“ (Tomppo E. <i>et al.</i>, Springer, 2010) ning milles võetakse arvesse määruse (EL) 2018/1999 V lisas esitatud metoodikat, mis on kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 2006. aasta suunistega kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta.</p>
Ebaühtlase vanuselise struktuuriga metsade osakaal	<p>Kirjeldus: see näitaja tähistab puidu varumiseks kasutatavate (forests available for wood supply, FAWS) ebaühtlase vanuselise struktuuriga metsade osakaalu võrreldes ühtlase vanuselise struktuuriga metsadega.</p> <p>Ühik: puidu varumiseks kasutatavate ebaühtlase vanuselise struktuuriga metsade osakaal (%).</p> <p>Metoodika: metoodika, mille on välja töötanud ja mida kasutab FOREST EUROPE („State of Europe’s Forests 2020“, FOREST EUROPE 2020) ning mis on esitatud riiklike metsainventuuride kirjelduses väljaandes „National Forest Inventories. Pathways for Common Reporting“ (Tomppo E. <i>et al.</i>, Springer, 2010).</p>
Metsade ühendatus	<p>Kirjeldus: metsade ühendatus on metsaga kaetud alade kompaktsuse määra. Selle väärtus jääb vahemikku 0–100.</p> <p>Ühik: indeks.</p> <p>Metoodika: metoodika, mille on välja töötanud FAO (Vogt P., <i>et al.</i>, „FAO – State of the World’s Forests: Forest Fragmentation“, Teadusuuringute Ühiskeskuse tehniline aruanne, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2019).</p>

Levinud metsalindude indeks	<p>Kirjeldus: see metsalindude näitaja kirjeldab levinud metsalindude arvukuse suundumusi ajas kogu nende Euroopa levilas. See on liitindeks, mille aluseks on Euroopa metsaelupaikadele iseloomulike linnuliikide vaatluse andmed. Indeks põhineb iga liikmesriigi konkreetsel liikide loetelul.</p> <p>Ühik: indeks.</p> <p>Metoodika: Brlík <i>et al.</i>, „Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds“, <i>Sci Data</i> 8, 21 (2021).</p>
Orgaanilise süsiniku varu	<p>Kirjeldus: see näitaja kirjeldab orgaanilise süsiniku varu metsaökosüsteemide varises ja mineraalmullas sügavusel 0–30 cm.</p> <p>Ühik: tonni orgaanilist süsinikku hektari kohta.</p> <p>Metoodika: metoodika, mis on esitatud määruse (EL) 2018/1999 V lisas ja on kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 2006. aasta suunistega kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta ning mida toetab maakasutuse raamuuringu mullamoodul LUCAS Soil (Jones A. <i>et al.</i>, „LUCAS Soil 2022“, Teadusuuringute Ühiskeskuse tehniline aruanne, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021).</p>

VII LISA

TAASTAMISMEETMETE NÄITED, MILLELE ON OSUTATUD ARTIKLI 11 LÕIKES 8

- (1) Taastada märgalad, taassoostades kuivendatud turbaalasiid, eemaldades turbaalade kuivendusrajatise, muutes poldreid uuesti üleujutatavaks ja lõpetades turba kaevandamise.
- (2) Parandada hüdroloogilisi tingimusi, suurendades pinnavee hulka ja dünaamikat ja parandades pinnavee kvaliteeti ning tõstes põhjaveetasel looduslike ja poollooduslike ökosüsteemide jaoks.
- (3) Eemaldada rohumaadelt, märgaladelt, metsadest ja hõreda taimkattega aladelt soovimatud võserikud või võõrliikide istandikud.
- (4) Rakendada märgalaviljelust.
- (5) Taastada jõgede loogelisus ning taasühendada jõgedest kunstlikult ära lõigatud looked või soodid.
- (6) Eemaldada piki- ja külgsuunalised tõkked (nt tammid ja paisud), anda jõele liikumiseks rohkem ruumi ja taastada vaba vooluga jõelõigud.
- (7) Taastada jõesängide ja järvede ning lauskmaa vooluveekogude looduslik seisund, näiteks kõrvaldades sängi kunstliku kindlustuse, optimeerides substraadi koostist või parandades või arendades elupaiga katvust.
- (8) Taastada looduslikud setteprotsessid.
- (9) Rajada kaldapuhvreid, nt kaldametsi, puhverribasid, niite või karjamaid.
- (10) Suurendada metsades ökoloogilisi elemente, nagu suured, vanad ja surevad puud (elupaigapuud) ning lamava ja seisva lagupuidu hulk.
- (11) Töötada taimestiku ja vanuse poolest mitmekesise metsastruktuuri suunas ning võimaldada looduslikku uuendust ja puuliikide suksessiooni.
- (12) Suurendada metsade mitmekesisust, luues muude kui metsaelupaikade mosaiike, näiteks avatud niidu- või nõmmelaike, tiike või kiviseid alasid.
- (13) Kasutada looduslähedase või püsimeetsanduse meetodeid; istutada kohalikke puuliike.
- (14) Toetada põlismetsade ja küpsete puistute arengut (nt raiest loobumisega).
- (15) Võtta põllumaal ja intensiivselt kasutataval rohumaal kasutusele mitmekesised maastikuelemendid, nagu puhverribad, pärismaiste lilledega põlluservad, hekid, puud, metsatukad, astangulised müürid, tiigid, elupaigakoridorid, astmelauad jne.
- (16) Suurendada sellise põllumajandusmaa osakaalu, kus rakendatakse agroökoloogilisi majandamisviise, nagu mahepõllumajandust või agrometsandust, segaviljelust ja külvikorda, integreeritud taimekaitset ja toitainete integreeritud majandamist.
- (17) Vajaduse korral vähendada rohumaadel karjatamise intensiivsust või niitmisrežiimi ning alustada uuesti ekstensiivset koduloomade karjatamist ja ekstensiivset niitmist seal, kus sellest on loobutud.
- (18) Lõpetada keemiliste pestitsiidide ning keemiliste ja loomasõnnikust saadud väetiste kasutamine või vähendada seda.

- (19) Lõpetada rohumaade kündmine ja tootlike rohttaimede seemnete kasutamine.
- (20) Eemaldada istandikud varem dünaamilistelt sisemaaluitestikelt, et taastada tuule loomulik dünaamika avatud elupaikade heaks.
- (21) Parandada elupaikade vahelist ühendatust, et võimaldada liikide populatsioonide arengut ning piisavat isendite või geenivahetust, samuti liikide rännet ja kliimamuutustega kohanemist.
- (22) Lasta ökosüsteemides oma looduslikul dünaamikal välja kujuneda, näiteks loobudes toodangu kogumisest ning edendades looduslähedust ja metsikut loodust.
- (23) Kõrvaldada ja tõrjuda invasiivseid võõrliike ning hoida ära või minimeerida uute invasiivsete võõrliikide sissetoomist.
- (24) Viia miinimumini püügitegevuse negatiivne mõju mereökosüsteemile, näiteks kasutades merepõhjale väiksemat mõju avaldavaid püügivahendeid.
- (25) Taastada olulised kalade kudemis- ja kasvualad.
- (26) Tagada struktuurid või substraadid, mis soodustavad mereelustiku taastumist, nt korallrahud, austririfid, kivikarid.
- (27) Taastada meriheina- ja kelbikooslused, stabiliseerides aktiivselt merepõhja, vähendades ja võimaluse korral kõrvaldades survetegureid või tegeledes aktiivse paljundamise ja istutamisega.
- (28) Vähendada mitmesuguseid merereostuse vorme, näiteks toitaine-, müra- ja plastireostust.
- (29) Lisada linna rohealaid, mis sisaldavad ökoloogilisi elemente, näiteks parke, puid ja pärismaiste liikidega metsatukki, haljaskatuseid, niidulilledega rohumaad, aedu, linnaaiamaid, puudega ääristatud tänavaid, aasasid ja hekke, tiike ja vooluveekogusid.
- (30) Takistada, vähendada ja heastada kõigis ökosüsteemides ravimitest, ohtlikest kemikaalidest, asula- ja tööstusreoveest ning muudest jäätmetest, sealhulgas prügist ja plastist, ning valgusest tulenevat reostust.
- (31) Muuta pruunalad, endised tööstusalad ja karjäärid loodusaladeks.

